

ปัญหาการใช้มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัว

นายต่อพงษ์ พงษ์เสรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

**สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-705-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE PROBLEMS OF PROTECTING CHILDREN RIGHTS FROM
DOMESTIC VIOLENCE**

MR. TOPONG PONGSERI

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate school

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-705-1

ต่อพงษ์ พงษ์เสรี : ปัญหาการใช้มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัว (THE PROBLEMS OF PROTECTING CHILDREN RIGHTS FROM DOMESTIC VIOLENCE)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. มัทยา จิตติรัตน์ , อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ. สรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์ , 139 หน้า.

ISBN 974-637-705-1

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ครอบครัวที่ดีจะมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจประชากรตกอยู่ในความเครียดวิธีการดำเนินชีวิตของสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป เป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อความมั่นคงในสถาบันครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่สามารถรักษาบทบาทหน้าที่ดั้งเดิมเอาไว้ได้ เมื่อสภาพปัญหาครอบครัวเกิดขึ้นผู้ที่ได้รับเคราะห์กรรมมากที่สุดก็คือ เด็กที่ถูกละเมิดสิทธิโดยบิดามารดา หรือบุคคลที่อยู่ภายในครอบครัว จากการศึกษาวิจัยมาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัวในต่างประเทศ พบว่ามาตรการในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญในการฟื้นฟูสภาพครอบครัว โดยพยายามที่จะไม่ใช้กระบวนการทางอาญาเว้นแต่เป็นกรณีร้ายแรง โดยมีมาตรการคุ้มครองในลักษณะต่าง ๆ เช่น การขับไล่ผู้ทำร้าย การจำกัดสิทธิการติดต่อกับเด็ก ตลอดจนการสั่งให้ผู้ทำร้ายเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสภาพผู้กระทำผิดเพื่อให้สามารถกลับมาอยู่ร่วมกันกับเด็กได้อย่างมีความสุขแต่มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะผ่านทางแพ่งหรือทางอาญาเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นในเรื่องของการลงโทษผู้ทำร้ายเด็กเท่านั้น แต่ไม่ได้มีกฎหมายใด ๆ ที่จะเข้าไปช่วยในการแก้ปัญหาครอบครัวอย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงควรมีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองเด็กที่จะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาคู่ครอบครัวในลักษณะที่เข้าไปช่วยเหลือให้ความเยียวยา แก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาในลักษณะที่เป็น Community treatment โดยมีองค์กรของรัฐเป็น Focal point ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกในการประสานงาน เพื่อให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเข้าสู่ระบบสากลและมีประสิทธิภาพ

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C870815 : MAJOR LAW
KEY WORD:

TOPONG PONGSERI : (THE PROBLEMS OF PROTECTING CHILDREN RIGHTS FROM DOMESTIC VIOLENCE) ADVISOR : ASSOCIATED PROFESSOR MUTTAYA JITIRATNA, TEAM ADVISOR : LECTURER SAPASIT KUMPRAPAN, 139 pp.
ISBN 974-637-705-1

Family unit is one of the most important social status towards all nations, good family, therefore, has the major role in improving and developing all of family's members for optimum results : Physicals as well as minds.

In Thailand, social and economic development has changed dramatically according to the economic crisis. This crisis creates more stress among family's members than before, current ways of life has effected severely towards their family's stability and hence, are not able to pursue their formal family's roles, After facing this tragedy crisis children will be directly assaulted by their own parents or any member in the family. From previously research has shown that the problems of protecting children rights from domestic violence in other countries has been recognized for improving families status, by not placing criminal process through this case but rather implement children protection by propelling the offenders, eliminating contact with the children, and sending the offenders for further treatment except for severe cases only. This will, however, make the returning of family reunion become effectively. But in Thailand, both civil and criminal laws will emphasize on punishing the offenders only, no other law that aims to solving children right to domestic violence seriously.

Hence, specifically implementing the protection of children rights from domestic violence law will lessen the family's problems in term of community treatment by having governmental organization as the focal point in assisting and cooperating for reconstructing children in order to be able to come back to normal life efficiently again.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยการได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์
 สรรพสิทธิ์ คุ้มทรัพย์ประพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้คำแนะนำ แนวความคิด ข้อคิดเห็น
 ต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ ท่านอาจารย์
 ดร.จิรนิติ หะวานนท์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อให้
 วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งท่านได้ให้ความเมตตา และให้ความเป็นกันเองกับ
 นิสิตอยู่เสมอ ท่านอาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านเป็นผู้
 จุดประกายแนวความคิดให้แก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนข้อเสนอแนะและข้อมูล
 ในการทำวิจัยของต่างประเทศในมาตรการ civil protection orders against domestic abuse

และที่จะลืมเสียมิได้เลยคือท่านรองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน อาจารย์ที่
 ปรึกษา ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
 ซึ่งนอกจากท่านจะได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่ผู้เขียนในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์แล้วท่าน
 ยังให้ความรัก ความห่วงใย แก่ผู้เขียน ดุจมารดาที่มีต่อบุตร ตลอดจนการให้กำลังใจและคำแนะนำ
 แก่ผู้เขียนในเรื่องอื่น ๆ ในการให้เป็นคนดีของสังคม

ท้ายนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบคุณบิดา-มารดา น้องสาวซึ่งให้กำลังใจแก่
 ผู้เขียนตลอดมา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีได้เอื้อนามไว้ ณ ที่นี้ ทั้งในเรื่องของงานพิมพ์
 และบุคคลซึ่งเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 มุลเหตุจูงใจในการศึกษา.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์.....	7
2 ปัญหาเนื่องจากการทำร้ายเด็กโดยบุคคลในครอบครัว.....	8
2.1 ความหมายของคำว่าเด็กถูกทารุณกรรม.....	10
2.2 ลักษณะของการทารุณกรรมต่อเด็กในประเทศไทย....	11
2.3 ผลกระทบที่เด็กได้รับจากการถูกทำร้าย.....	18
2.4 สาเหตุของการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก.....	19
2.5 สรุปปัญหาการทารุณกรรมเด็ก โดยบุคคลในครอบครัว ในประเทศไทย.....	23
3 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัวของต่างประเทศ และในประเทศไทย.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1 ความสำคัญของสิทธิเด็กภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศตาม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.....	29
3.2 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัวในประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	38
3.2.1 คำสั่งทางแพ่งในการคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง โดยบุคคลในครอบครัว.....	41
3.2.2 กฎหมายแจ้งเหตุ.....	49
3.2.3 การจ่ายค่าชดเชยแก่เด็กผู้เสียหาย.....	51
3.3 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรงในครอบครัวใน ประเทศอังกฤษ.....	53
3.3.1 คำสั่งศาลในการให้ความคุ้มครอง.....	57
3.3.2 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กในกรณีอื่น.....	63
3.4 มาตรการในประเทศอื่น.....	74
3.5 มาตรการคุ้มครองเด็กจากความรุนแรงในครอบครัว ในประเทศไทย.....	77
3.5.1 มาตรการทางกฎหมาย.....	79
3.5.1.1 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรง ในครอบครัวตามกฎหมายอาญา.....	79
3.5.1.2 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรง ในครอบครัวตามกฎหมายแพ่ง.....	82
3.5.1.3 มาตรการคุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรง ในครอบครัวตามกฎหมายอื่น.....	90
(ก) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 294.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(ข) ร่างพระราชบัญญัติสงเคราะห์และ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน พ.ศ.....	93
3.5.2 มาตรการทางด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสวัสดิการเด็ก.....	98
4 วิเคราะห์ปัญหาการใช้มาตรการใช้คุ้มครองสิทธิเด็กจากความรุนแรง ในครอบครัวในประเทศไทย.....	103
4.1 ปัญหาทางกฎหมาย.....	104
4.1.1 ปัญหาทางกฎหมายอาญาในการคุ้มครองเด็ก.....	105
4.1.2 ปัญหาทางกฎหมายแพ่งในการคุ้มครองเด็ก.....	111
4.1.3 ปัญหาของกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองเด็ก.....	114
4.2 ปัญหาทางด้านสังคมสงเคราะห์.....	118
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	121
5.1 บทสรุป.....	121
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	127
รายการอ้างอิง.....	134
ประวัติผู้เขียน.....	139